

Vapaa-aikatoimiala

10.5.2017

Dnro 3430-2017
(020)Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Valtioneuvosto**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.**

Viite: OKM/10/010/2017

Valmistelijat: Kokoelmat ja kulttuuriperintöyksikkö / tutkija Paula Saarento/ intendentti Maarit Talamo-Kemiläinen 21.4.2017:

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Farossa, Portugalissa lokakuussa 2005 allekirjoitettavaksi avatun kulttuuriperinnön yhteiskunnallisesta merkityksestä tehdyn Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen.

Sopimus syntyi Euroopan neuvoston ministerikomitean halusta luoda viitekehys, joka osoittaisi, millaisia taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia mahdollisuuksia ja voimavaroja kulttuuriperintö tarjoaa. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa kulttuurin ja kulttuuriperinnön pysyminen kestävä kehityksen keskiössä. Faron yleissopimuksen taustalla on ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, jossa sivistykselliset oikeudet sisältävät oikeuden kulttuuriperintöön. Oikeuteen liittyy velvollisuus kunnioittaa muiden kulttuuriperintöä. Tavoitteena on luoda kulttuuriperintöä koskevien toimintaperiaatteiden viitekehys, jossa lisätään yksilöiden ja yhteisöjen toiminta- ja vaikutusmahdollisuuksia kulttuuriperintöä koskevissa asioissa yhteistyössä julkisen hallinnon kanssa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö antoi voimaansaattamista edeltävän taustaselvityksen Museovirastolle, joka toteutti sen yhteistyössä Suomen kotiseutuliiton kanssa vuonna 2014. (Kohti kestävä kulttuuriperintötyötä. Taustaselvitys Faron yleissopimuksen voimaansaattamiseksi Suomessa. Toim. Ulla Salmela, Hannu Matikka, Pauliina Latvala ja Petja Kauppi. Museovirasto, Suomen kotiseutuliitto, Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Taustaselvityksessä kartoitettiin kulttuuriperintötyön kehityshaasteita, ja sen nettiin kansalaisten toiveita ja sidosryhmien näkemyksiä käytäntöjen kehittämiseksi Faron yleissopimuksen tavoitteiden mukaisiksi. Faron yleissopimus korostaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä yhteisenä ja arvokkaana pääomana. Siinä kiinnitetään erityistä huomiota kansalaisten, yksilöiden ja yhteisöjen, oikeuteen hyötyä kulttuuriperinnöstä ja osallistua sen rikastuttami-

Vapaa-aikatoimiala

10.5.2017

Dnro 3430-2017
(020)

seen. Faron sopimus eroaa muista kulttuuriperintöön liittyvistä Euroopan neuvoston sopimuksista, juuri siinä, että päähuomio ei kohdistu suojeluun vaan siihen, kuka voi osallistua kulttuuriperinnön määrittelyyn ja miten kulttuuriperintö voi toimia yhteisenä voimavarana.

Esityksessä todetaan Suomen kansallisen lainsäädännön täyttävän yleissopimuksen määräysten asettamat vaatimukset. Lainsäädäntöön ei siten kohdistu välittömiä muutostarpeita. Tehtyyn taustaselvitykseen viitaten pikemminkin olemassa olevan lainsäädännön puitteissa tulee pohtia erilaisia uusia ajatuksia ja mahdollisuuksia kulttuuriperinnöstä ja sen säilyttämisestä.

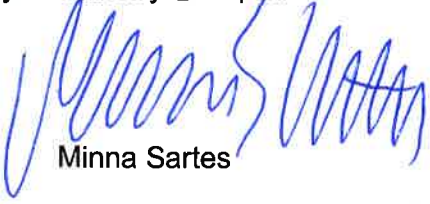
Viranomaistehtäviin yleissopimuksella ei ole välittömiä organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia. Pidemmällä tähtäimellä sopimuksen tavoitteiden toteutuminen merkitsee uudenlaisia painotuksia viranomaisten tehtäviin ja toimintatapoihin. Viranomaisten tulee edistää kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia, osallistumista kulttuuriperinnön vaalimiseen ja sitä koskevaan päätöksentekoon sekä yhteistyöhön yli sektorirajojen.

Faron yleissopimuksen voimaansaattaminen Suomessa edistäisi kansalaisten vaikuttamismahdollisuuksia kulttuuriperinnön vaalimiseen. Kulttuuriperinnön tunteminen vahvistaa identiteettiä, edistää sen arvostusta ja lisää kulttuurien välistä vuorovaikutusta. Hyvin toimivasta kansalaisjärjestöjen osallistumisesta kulttuuriperinnön hoitoon voidaan mainita iso joukko vapaaehtoisvoimin hoidettuja paikallisia kotiseutu- ja erikoismuseoita. Toisaalta viranomaisten on pidettävä huolta, että kulttuuriperintö, johon kansalaisaktiivisuus ei ulotu myös säilyy. Asiantuntijaviranomaisella tulee edelleen olla velvollisuus tuoda esille kulttuuriseen arvoon vaikuttavat tosiasiat päätöksiä tehtäessä.

Sopimus toimii hyvin yhteen myös kansallisen kulttuuriympäristöstrategian ja museopoliittinen ohjelmaluonnoksen kanssa. Museopoliittisessa ohjelmassa on *tavoitteena nostaa museot esiin asiantuntijoina, kumppaneina ja mahdollistajina. Museoilla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunnan rakentamisessa ja hyvinvoinnin edistämisessä. Museot mahdollistavat yhteisöjen osallistumisen kulttuuriperinnön ilmiöiden talentamiseen, esittämiseen ja vaalimiseen.* Kansalaisten osallistuminen oman kulttuuriperinnön vaalimiseen on myös Turun kaupungin strategian mukaista.

Vapaa-aikatoimiala puoltaa hallituksen esitystä Faron yleissopimuksen voimaansaattamiseksi Suomessa.

Vapaa-aikatoimiala
Toimialajohtaja

Minna Sartes

Turun museokeskus
Museopalvelujohtaja

Olli Immonen